

En berättelse av Bernt Gunnarsson om arbetet, lönen, självdeklarationen, arbetskamraterna och deras fritidsaktiviteter, med mera.

JAG MINNS MIN ANSTÄLLNING HOS ALLINGS I BAHULT PÅ 1950- TALET

Varje vardagsmorgon klockan 06.30 möttes vi vid Kavelbro vägskäl. Det var Ingemar, som sedan en tid bodde i Rosendal, Arne i Kavelbron och jag. Ingemar och Arne var några år äldre och de hade redan en del arbetslivserfarenhet. Jag hade nyss avslutat min grundskola och jag var sexton år gammal.

Cyklade, det gjorde vi. Vad annars? Gå kunde man ju, men en bra cykel kom man långt med. Allan, som var hälftenägare i Allings, hade anställt mej, kanhända på Ingemars rekommendationer. Åttio öre i timmen var min begynnelselöne. Jättebra! Jag ville tjäna egna pengar och snickeri verkade intressant. Jag hade ju provat på träslöjden i skolan, med ganska bra resultat.

Klockan sju på morgonen var alla färdiga för dagens arbete i fabriken. Dom erfarna snickarna höll till på bottenvåningen. Där fanns dom som kunde hantera bandsågen, fräsarna och maskinsågarna. På ovanvåningen blev jag placerad tillsammans med Dalén och Bernhard i Bäckén. Vi tillhörde nog B- laget, men var ändå viktiga kuggar innan slutprodukten - fåtöljstommar - skulle levereras. Vi satte ihop delarna, limmade och putsade. Ibland fick vi även ytbehandla, lacka och bona. Både Dalén och Bernhard i Bäckén närmade sig pensionsåldern och av deras erfarenheter lärde jag mig snart att hantera mina arbetsuppgifter.

Dalén härstammade från Udenäs- trakten och när arbetet började sa han: "Nu drar vi te, sa Jesko tös". Han gillade historier som var lite fräcka och mustiga, men på söndagarna var han sin fru trogen och följde med henne till församlingens möten. Bernhard var liten och satt. Tänk er Kalle Moreus, med en yvig Stalin- mustasch och buskiga ögonbryn.

Från vår arbetsplats på 2:a våningen hade vi god utsikt mot stora genomfartsleden och Dalén kommenterade: "Jasså, tio pund Axel är ute och går" eller: "Där kommer Kaffe- Nisse med sin stora väska på pakethållaren, undrar vart han är på väg?" Bernhard både hörde och såg svagt, men höjde man rösten och hade ögonkontakt, gick det bra att kommunicera. En dag, när vi blivit lite bekanta, frågade jag honom: "Är du född i Bäckén, Bernhard?" Han svarade raskt: "Jag är väl för faen ingen fesk heller!" Min fråga var naturligtvis dum, men nu bodde ju Bernhard på ett torp som hette Bäckén, där en bäck verkligen rann över hans mark. Bernhard var tekniskt begåvad och i bäcken hade han små maskiner som drevs av vattenhjul.

Bernhard hade ansvar för eldningen på fabriken. Den stora vedpannan eldades naturligtvis med sågspån, som det fanns gott om på ett snickeri. Men sågspånseldning är farligt. Den puffade lätt och ofta, även om man var försiktig. Det blev undertryck och Bernhards Stalin- mustasch och ögonbryn sveddes och hans utseende blev då förändrat. Han var även träsnidare och hans "gubbar" var kända i bygden. Bernhards tekniska kunnande kom väl till pass i trätäljeriet. Han hade skurit till en präst och när den lyftes upp, blottades en "ful" kroppsdel under prästrocken. Kroppen delades och med en stålfjäder restes denna "fuling" mot himlen. Det var nog många skratt vid köksbordet i Bäckén, när Bernhard förevisade den.

Vid den tiden var det hantverksmässa i Hova hantverkshus. Ingemar och jag brukade slöjda i Kavelbrostugans kök, sedan andra gått och lagt sig. Det blev mycket lövsågning och därtill målning av ljusstakar, ljuskronor, tomtar, tändstickstavlor och annat. En del av dessa alster skulle vara med i hantverkshuset. Det gjordes mycket hantverk ute i stugorna som nu skulle förevisas på hantverksmässan: Vävnader, textilarbeten, Mellgrens otroligt fina fredsduvor, näverarbeten och mycket annat. Det var nog femtio utställare inbjudna, bland dem Ingemar och jag och givetvis Bernhard i Bäckén. Han hade ju sina gummor och gubbar. Den omtalade prästen ville han inte visa på allmän plats, men han övertalades och träprästen kom med, sedan han fixat till en spärranordning som garanterade att tingesten under prästkappan skulle förbli osynlig.

Kom så den stora utställningshelgen. Många från Hova och trakten däromkring, med prostén och prostinnan i spetsen, besökte hantverkshuset. Man gick runt och kände på saker. Man beundrade och lovordade hantverkarnas färdigheter. När prostinnan fick syn på Bernhards präst blev hon extra förtjust. "Titta", sa hon, "en så fin präst i svart kappa, prästkrage och hög hatt". Hon kunde inte bärga sig, så hon kände på den och hon lyfte den. Men nu hände det förskräckliga: Någon illvillig person hade plockat bort säkerhetsspärren och vad som då hände, förstår ni. "Usch i ane mej", skrek prostinnan, slängde ifrån sig Bernhards präst, fick skyndsamt tag i sin make, den riktige prostén, och gick hem. När Bernhard senare fick vetskap om detta blev han förtvivlad. Hur kunde detta hända?

Efter ett drygt halvår på Snickeriet fick jag löneförhöjning, från åttio öre i timmen, till en krona. Detta var storartat och troligen den största procentuella löneförhöjning jag fått i min karriär. Snickrandet fortgick. Det var full aktivitet på nedre botten bland de vassa och farliga maskinerna och vi på plan två fick upp delarna till fåtöljstommarna som vi putsade och limmade ihop, innan de skickades till nästa fabrik (för att stoppas) och så småningom levererades till kunderna.

Det fanns ett ute- dass i anslutning till fabriken som kom väl till pass när nöden så krävde. Någon hade skrivit på dassets innervägg: "Bellman var en stor poet/ aldrig skrev han när han sket." Det fick Allan, som också var lite poetisk, att där under skriva: "Var du med

när Bellman sket / eftersom du detta vet?" Att bli poetisk på ett utedass är naturligt. Det är synd om människor som aldrig fått bevista ett riktigt utedass. Från min barndom minns jag särskilt utedasset vid Elggrens, som vi fick låna när vi bärgade skörden där borta på höstarna. Alla dassets väggar var fyllda av vykort från när och fjärran. Jag upplevde nästan lika mycket kulturell njutning där som när jag några gånger i vuxen ålder besökt Louvren i Paris. Om jag skulle skriva poesi någon gång, skulle jag gärna sitta på ett utedass.

Men åter till Allings: Varje lördag, efter klockan 13.00, var det lönedags. Allan, som hade ansvar för kontoret, hade räknat ut vår veckolön, efter avdrag för skatt, och arbetsveckan var slut. Man tog i hand och tackade. Jag bockade säkert också, så som jag fått lära mig.

I januari/ februari skulle det deklarerars. En blankett från Skatteverket skulle fyllas i och skrivas under, på heder och samvete. Detta var viktigt, så min far rådde mig att gå till Berglund i Gårdsjö, eftersom han kunde sådant. Vi satt i hans finrum och han tittade på mina lönebesked och fyllde i blanketten, punkt efter punkt: Inkomster på ena sidan och eventuella avdrag för inkomstens förvärvande på den andra. Avdrag, ja. Kanske 10 kronor för cykelslitage kunde godkännas. Besöket hos Berglund kostade mig 2 kronor, men det kändes tryggt att få denna rådgivning. Så skulle blanketten skickas till Taxeringsnämndens ordförande. För säkerhets skull skrev Berglund själv kuvertet. "Herr Taxeringsnämndsordförande P. i Hova" skulle det stå och Berglund ville själv lägga brevet i postlådan, så att det säkert kom iväg. Knappast kunde jag då ana att jag 25 år senare skulle få förtroendet att sköta hundratals förmögna Skånefamiljers ekonomier (och deklARATIONER) under många år. Aldrig skrev jag dock några kuvert med taxeringsnämndsordförandens namn. Det gick bra ändå.

Efter ungefär ett år slutade jag på Allings. Oskar i Vallsjöbol, som brukade besöka oss varje söndagsmorgon, sa till min far: "Du borde låta pojken söka in till Järnvägen. Det är framtiden!" Och därvid blev det lite senare. Allings snickeri klarade sig utan mig och levde vidare. Jag minns tiden i Bahult som ett bra år och än i dag kan jag erinra mig den underbara doften av nybearbetat trä, sågspån och lim. Tack Allan, Ingvar, Bernhard, Dalén och ni andra för ett härligt år!

Töreboda den 16 januari 2013

/Bernt

Tack Bernt!

Den avbildade prästmannen, i början av berättelsen, täljdes av Döderhultarn. Troligen har den inga dolda delar. På nästa sida finns några bilder från Bahult vid mitten av förra seklet. Det är Leif Vörde som levererat bilderna. Tack Leif!

/Alf

Snickerifabriken.

Ingvar, Allan och några medarbetare.

Affären i Bahult.

Sexans landsvägshotell.